

TANTÁRGYI TEMATIKA

Tantárgy neve: Szövegtani és stilisztikai propedeutika I. Szövegtani kutatómódszertan II. Stilisztikai kutatómódszertan	Tantárgy Neptun kódja(i): BTMMN701, BTMMN702 (E Neptun kód(ok) a nappali képzésre vonatkozik/vonatkoznak. A levelező képzés Neptun kódjaiban a számjegy előtti N betűt L betűre kell cserélni!)
	Tantárgyfelelős intézet: ME BTK Magyar Nyelv- és Irodalomtudományi Intézet
	Tantárgyelem: K (K: kötelező, KV: kötelezően választható, SZV: szabadon választható)
Tárgyfelelős (név, beosztás): Kemény Gábor egyetemi tanár	
Tantárgyi egység: A stilisztikai kutatás módszertana	
Tantárgyi egység Neptun kódja: BTMMN702 (E Neptun kód a nappali képzésre vonatkozik. A levelező képzés Neptun kódjában a számjegy előtti N betűt L betűre kell cserélni!)	
Javasolt félév: 2. (A szak keresztféléves meghirdetésben nem indul, így páratlan szám mindig őszi, páros szám tavaszi félévet jelent.)	Előfeltétel: nincs (E Neptun kód(ok) a nappali képzésre vonatkozik/vonatkoznak. A levelező képzés Neptun kódjaiban a számjegy előtti N betűt L betűre kell cserélni!)
Óraszám/hét: 1 előadás, 1 konzultáció (A nappali képzés heti óraszámja 15 héten át. A levelező képzések féléves óraszámja a nappali tagozatos féléves óráknak mindig az egyharmada: heti 1 nappali tagozatos óra esetén a levelező tagozat féléves óraszámja 5, heti 2 nappali tagozatos óra esetén a levelező tagozat féléves óraszámja 10 stb.)	Számonkérés módja (a/gy/k/b): kollokvium (A teljesítés követelményeit lásd alább a <i>Félévközi számonkérés</i> ill. az <i>Értékelés</i> pontoknál.)
Kreditpont: 2	Tagozat: nappali (A tantárgy és a tantárgyi egység adatai és követelményei azonosak a levelező tagozaton is, egyedül a Neptun kód különbözik.)
Tantárgyi egység feladata és célja: a kurzus segítséget nyújt a stilisztikai kutatás módszereinek megismerésében és azok alkotó alkalmazásában. Áttekinti a stilisztikai minősítés, a stílusjellemzés és a stíluselemzés főbb iskoláit, módszereit, nagyjából a 20. század elejétől napjainkig. A kutatási módszereket nyelvi szintek szerint haladva ismerteti.	
Tantárgyi egység tematikus leírása: 1. A klasszikus és a modern stílusértelmezés különbsége; a funkcionális stilisztika fogalma, alapelvei 2. Hangutánzás és hangulatfestés; a hangszimbolika fogalma, jelentősége 3. A szavak, állandó szókapcsolatok, frazémák stílusértéke; az idegen szavak kérdése 4. Elemi, komplex és továbbcsúszott képek; a közhely és a képzavar kérdése 5. Szó- és gondolatalkozatok stilisztikai funkciója, alakzatok és metabolák viszonya 6. A mondatfajták stilisztikai funkciója: egyszerű, összetett, többszörösen összetett mondat, körmondat; alá- és mellérendelés 7. A szöveg konnexitását, kohézióját és koherenciáját biztosító stilisztikai eszközök 8. Tendenciák és divatok a szépirodalmi és a sajtóbeli címadásban 9. A stilisztikai elemzés, stíluselemzés és műelemzés határai, viszonya 10. A szövegszervező (formateremtő) elv fogalma és annak felhasználása a stilisztikai elemzésben 11. Az egyéni szépírói stílus mint elvonatkoztatás és általánosítás 12. Összefoglalás: a stilisztikai szövegelemzéstől a komplex műelemzésig	
Félévközi számonkérés módja: szükség esetén zárthelyi dolgozat, szemináriumi dolgozat beadása	
Értékelése (félévközi teljesítmény aránya a beszámításnál, ponthatárok stb.): K	

A kód jelentése:

A = a tantárgy aláírással zárul, amelyben kétfokozatú az értékelés (nem megfelelt, megfelelt). A hallgató legfeljebb az óraszám 30%-át mulaszthatja el következmények nélkül, az ezt meghaladó mértékű hiányzás – kivéve az igazolt betegség miatti hiányzást – esetén az aláírás nem szereshető meg. Az igazolt hiányzás pótlási feltételeit az oktató ismerteti. Az aláírás feltétele, hogy az oktató által a félév során támasztott prezentációs és beadási kötelezettségeknek a hallgató maradéktalanul eleget tegyen.

K = a tantárgy kollokviummal zárul, amelyben ötfokozatú az értékelés (1–5). Az előadások óraszámának legalább 60%-án kötelező a hallgató részvétele, amit jelenléti ívre vezetett aláírásával igazol. Az ennél többet mulasztó hallgató nem kaphat aláírást és nem vizsgálhat. Az előadáshoz évközi zárthelyi dolgozat(ok) társulhat(nak), legfeljebb akkora számban, mint a tantárgyi egység kreditpontszáma. Amennyiben az előadáshoz zárthelyi dolgozat(ok) társul(nak), annak/azoknak az eredménye legalább 30%, legfeljebb 40%-os súllyal esik latba a záró osztályzatban. A zárthelyi dolgozat(ok)ról az oktató a tárgy félévi meghirdetések a Neptun rendszerben ad tájékoztatást. A szakmai követelményekhez képest a hallgatónak minden zárthelyi dolgozatában és a kollokviumon is legalább 50%-os felkészültséget kell igazolnia ahhoz, hogy az elégséges (2) osztályzatot megszerezze.

SZ = a tantárgy gyakorlati jeggyel zárul, amelyben ötfokozatú az értékelés (1–5). A hallgató legfeljebb a szemináriumi óraszám 30%-át mulaszthatja el következmények nélkül, az ezt meghaladó mértékű hiányzás – kivéve az igazolt betegség miatti hiányzást – esetén az aláírás és a gyakorlati jegy nem szereshető meg. Az igazolt hiányzás pótlási feltételeit az oktató ismerteti. Az aláírás feltétele, hogy az oktató által a félév során támasztott prezentációs és beadási kötelezettségeknek a hallgató maradéktalanul eleget tegyen. A szemináriumhoz évközi zárthelyi dolgozat(ok) társulhat(nak), annak/azoknak az eredménye legalább 30%, legfeljebb 40%-os súllyal esik latba a záró osztályzatban. A zárthelyi dolgozat(ok)ról az oktató a tárgy félévi meghirdetések a Neptun rendszerben ad tájékoztatást. A szakmai követelményekhez képest a hallgatónak minden zárthelyi dolgozatában és a beadott szemináriumi dolgozatában is legalább 50%-os felkészültséget kell igazolnia ahhoz, hogy az elégséges (2) osztályzatot megszerezze.

KSZ = a tantárgy kollokviummal és gyakorlati jeggyel záruló tantárgyi egysége(ke)t egyaránt tartalmaz. Az előbbiekre a K, az utóbbiakra az SZ kódnak megfelelő értékelés vonatkozik.

Kötelező irodalom:

Szabó Zoltán: Szövegnyelvészet és stilisztika. Tankönyvkiadó, Bp., 1988.

Fónagy Iván: A költői nyelvről. Corvinus, Bp., 1999.

Kemény Gábor: Bevezetés a nyelvi kép stilisztikájába. Tinta, Bp., 2002.

Ajánlott irodalom:

Tolcsvai Nagy Gábor: A magyar nyelv stilisztikája. Nemzeti Tankönyvkiadó, Bp., 1996.

Crystal, David: A nyelv enciklopédiája. Osiris, Bp., 1998.

Szathmári István: A stíluselemzés elmélete és gyakorlata. Kodolányi János Főiskola, Székesfehérvár, 2002.